

1602. dam, & firmandam fidem catholice inter Maurorum filios, Puerorum unum, alterum puellarum Seminarium in Regno Valentie erigi studeat.

niarum Rex Catholicus, quod cum in Regno Valentie quamplurimi de genere Maurorum a Maumethana secta ad Christianam fidem noviter conversi reperiantur, qui ut experientia docuit, illius perfida, & eorum antiquae sectae memoriam cordibus infixam retinentes, in Christiana fide parum proficiunt, idem Philippus Rex pro sui singulari pietate, & Catholicae fidei zelo, Antecessorum suorum clariorum Regum exemplo, huic malo occurrere cupiens, de Praelatorum, & aliarum Ecclesiasticarum, & piarum personarum ejusdem Regni consilio, censuit, ultra erectionem, & fundationes Parochialium Ecclesiarum in locis, in quibus ipsi novi Christiani de genere Maurorum habitant, ad effectum, ut illi proprios Rectores habentes, eorum doctrina, verbo Dei, & exemplo boni operis in Christiana doctrina, piis etiam moribus educarentur, & iis affluerent, jam factas, valde opportunum, & efficax remedium fore, ut filii dictorum Christianorum tam masculi, quam feminae in aliquibus Seminariis, & Collegiis, virtutibus Christianis, ac moribus, & doctrina Ecclesiasticis imbuerentur, ex quo iidem noviter conversi maximum beneficium consequerentur, ut experientia in quodam parvo Collegio ad hunc effectum in Civitate Valentie per inclitae memoriae Carolum V., Romanorum Imperatorem, ut dicitur, fundato facta docuit: inde ex ipsis novis Christianis de genere Maurorum ibidem educatis, aliqui in Christiana doctrina, & moribus docti prodierunt, qui non solum in Christiana Religione perseverarunt, sed aliis etiam de eodem genere Maurorum exemplo, & doctrina valde profuerunt. Et propterea maxime expediens fore, ut praedictum Collegium a Carolo V. fundatum ampliaretur, ac unum Seminarium pro educatione Puellarum de dicto genere Maurorum erigeretur.

§.2. Quia vero, ut eadem expositio subiungebat, in tabula depositi istius Civitatis Valentinae magna pecuniarum summa ex fructibus mensae tuae Archiepiscopalis depositata reperitur, pro terminis decursis unius annuae pensionis perpetuae trium millium, & sexcentorum ducatorum, ac aliarum forsitan pensionum super eisdem fructibus Apostolica auctoritate de consensu similis mem. Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici impositarum, ad effectum, ut ex illa fundationibus, & dotationibus Ecclesiarum Parochialium, & ornamentis Ecclesiasticis provideretur, quae summa in nullos adhuc usus conversa fuit, idem Philippus Rex cuperet ex praedicta summa, ut praefertur depositata, & aliis dictae pensionis terminis haecenus decursis summam sexaginta millium librarum monetae dicti Regni in aliquorum perpetuorum reddituum emptionem converti, ipsosque redditus (firmo semper remanente capitali) pro ampliatione, & mantentione praedicti Collegii perpetuo applicari: Residuum vero dictarum pecuniarum depositarum, &

Iis nonnullas Pensiones ab Archiepiscopo Valentinae jam depositatas, pro erectione Parochiarum peti applicari.

terminorum praedictae pensionis haecenus decursorum in similem emptionem aliorum perpetuorum reddituum pariter converti, ipsosque redditus, firmo similiter remanente capitali, pro erectione, fundatione, & mantentione unius Seminarii in eadem Civitate Valentina pro educatione, & instructione puellarum de genere Maurorum huiusmodi, pariter perpetuo applicari, & assignari. Quare Nobis humiliter supplicari fecit, ut opportunam ad hoc licentiam, & facultatem concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.3. Nos igitur, qui pro nostro pastoralis munere ad ea libenter intendimus, per quae Catholicae religionis stabilimento, & propagationi, ac animarum saluti consulitur, ejusdem Philippi Regis pio desiderio, quantum in Domino possumus, annuere cupientes, ac singularum literarum Apostolicarum super erectione, & fundatione dictarum Ecclesiarum Parochialium, & super reservatione pensionis expeditarum tenores, ac veram summam dictarum pecuniarum in tabula dicti depositi, & terminis decursis dictae pensionis depositatarum, praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Fraternitati tuae, ut ex dictis pecuniis sic depositatis, summam sexaginta millium librarum monetae istarum partium recipere, eamque in emptionem bonorum stabilium, ac aliorum perpetuorum reddituum convertere, ipsosque redditus, firmo semper remanente capitali, praedicto Collegio pro illius ampliatione, & mantentione, perpetuo applicare; nec non reliquam summam pecuniarum in dicta tabula depositatarum, necnon etiam aliorum terminorum dictae pensionis haecenus decursorum, in aliorum bonorum stabilium, aut perpetuorum reddituum similium pariter convertere, ipsosque redditus, firmo remanente capitali, ut praefertur, pro erectione, fundatione, & mantentione unius Seminarii in eadem Civitate Valentinae, pro educandis, & instruendis in fide, & moribus Christianis Puellis de dicto genere Maurorum, perpetuo pariter applicare, & assignare, auctoritate nostra Apostolica possis, & valeas, eadem auctoritate, tenore praesentium plenam, liberam, & amplam facultatem concedimus, & impertimur.

§.4. Volumus autem, ut Collegium, & Seminarium huiusmodi sub tua, & successorum tuorum Ecclesiae Valentinae Praesulum obedientia, & cura perpetuo permanent, tuque, & tui successores praedictorum Rectores, & Administratores (de consensu tamen dicti Regis) deputare, & ab eisdem rationes eorum administrationis exigere, ac statuta quaecumque, & ordinationes pro gubernio Collegii, & Seminarii praedictorum, & alia quaecumque necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi possis, & valeas: quae omnia, & singula, per te, ut praefertur, faciendi, perpetuo valida, firma, & efficacia fore, & esse, praesentes quoque literas, etiam

Clemens facultatem eas ut petitur applicandi eidem Archiepiscopo concedi.

Adjudicata eidem Archiepiscopo omnimoda super his Seminariis auctoritate.

ex eo, quod quicumque interesse habentes, seu praetendentes vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, vel redargui, aut alias quomodolibet infringi, revocari, annullari, suspendi, vel limitari, nullatenus posse: sicque, & non aliter per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, iudicari, & definituri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernas.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac literis reservationis dictae pensionis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ceterum pensionem praedictam firmam remanere, ac imposterum in eos, ad quos destinata existit, usus, omnino converti debere volumus, & declaramus.

Dat. die 6. Maii 1602. An. XI.

Datum Romae apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris, die 6. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXV.

Præfinitio formae communicationis Indulgentiarum, Orationumque, ac aliorum bonorum operum, servanda a Fratribus Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, statis diebus, quibus ipsi generalem benedictionem facere consueverunt.

Eandem fere Constitutionem pro Fratribus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, praefertim circa spiritualia Regularium Ordinum exercitia, provide statuta, & ordinata sunt, ut perpetuo firma, & inviolata ferventur, Apostolicae confirmationis robore communi, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem, ea quae de eius mandato per Congregationes Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, praefertim circa spiritualia Regularium Ordinum exercitia, provide statuta, & ordinata sunt, ut perpetuo firma, & inviolata ferventur, Apostolicae confirmationis robore communi, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

De mandato huius Pontificis.

§.1. Cum itaque in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium super Sacris Ritibus, & Coereimoniis deputatorum quoad Institutum, & ritum absolutionis, quam vocant, & communicationem Indulgentiarum, quae fieri solebat a duabus Congregationibus Regularium, videlicet Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, & B. Mariae de Mercede, etiam Redemptionis Captivorum, de mandato nostro statutum, & ordinatum fuerit in hunc, qui sequitur modum videlicet.

§.2. Sacra Congregatio Rituum, quo-

ad institutum, & ritum absolutionis, quam vocant, & communicationem Indulgentiarum, quae fieri solet a duabus Congregationibus Regularium, videlicet Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, & B. Mariae de Mercede, etiam Redemptionis Captivorum, de mandato S. D. N. statuit, & decrevit in hunc, qui sequitur, modum.

§.3. Non fiat absolutio, sed fiat communicatio Indulgentiarum, quas utraque Congregatio ex concessione, & indulto Sedis Apostolicae potest etiam aliis communicare. Haec communicatio fiat tantum Confratribus, & Confororibus ambarum Congregationum, & non aliis. Liceat facere dictam communicationem diebus utriusque Congregationi, & Ordini consuetis, seu a Sede Apostolica concessis, cum eisdem Plalmis, Versiculis, & Orationibus, quae iam Romae recognita, & a Reverendissimo Vicario Sanctitatis Suae probatae sunt. Ad dictam communicationem Indulgentiarum singulis dictis diebus obtinendam, Confratres, & Conforores supradicti sint contriti, & confessi, & sacrosanctae Eucharistiae communionem resesti, alias dictas Indulgentias non consequantur.

§.4. De communicatione Orationum, jejuniorum, Missarum, aliorumque bonorum operum, quae sunt in utraque Congregatione, & Ordine, quamvis non sit usitatum, eam ita generatim fieri, sed certis tantum personis, & benefactoribus, tamen Sanctitas Sua non prohibet id fieri supradictis diebus, omnibus, qui praesentes fuerint, Confratribus tantum, & Sororibus, ut de Indulgentiis supradictum est.

§.5. Forma tamen huius communicationis fiat nudis, & simplicibus verbis in hunc fere modum videlicet. Item communicamus vobis Fratres orationes, jejunia, Missas, peregrinationes, & labores pro redimendis etiam captivis susceptos, ceteraque opera bona, quae per Dei gratiam in nostra Congregatione, & Ordine sunt. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§.6. Prohibet expresse Sanctitas Sua, ne Populus in Civitatibus, Terris, & locis publice invitetur a dictis Congregationibus ad suas Ecclesias ad consequendam supradictam communicationem Indulgentiarum, & bonorum operum, hoc est in plateis, viis, & locis publicis non apponantur cedulae impresse, seu manuscriptae, quibus indicatur, & promulgetur talis communicatio Indulgentiarum.

§.7. In ea forma communicationis Indulgentiarum, quae ab illustrissimo, & Reverendissimo Vicario Urbis recognita, & Congregationi, seu Ordini Sanctissimae Trinitatis tradita est per novam orationem, & quae incipit, Concedimus vobis, verba illa, in quantum vestra expetite oratio, & ad nos pertinet jurisdictione, tanquam parum necessaria, omittantur. Item in ultima oratione, ubi dicitur Beato Petro Apostolo dedit licentiam animas ligandi, verbum licentiam hoc loco tanquam non fatis

Congr. Card. super Sacris Ritibus, & Coereimoniis deputatorum formam communicationis Indulgentiarum praescribit.

Et eisdem Congregat. formam communicationis bonorum operum praescribit.

Prohibitio publice invitandi populum ad consequendam ejusmodi communicationes.

Emendatio formae communicationis a Vicario Pontificis jam editae.

Hic idē Pontifex prædicta Congregationis decreta approbat, & oblatuari præcipit.

Terreat in contrarium attentanda.

Contrariis derogat.

Transumptis credi jubet.

Dat. die 9. Maii 1602. An. XI.

fatis accommodatum deleatur, ponendo *potestatem*. Alexander Cardinalis Florentin. §. 8. Nos volentes decreta hujusmodi inviolate perpetuo observari debere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, prædicta decreta de nostro speciali mandato edita esse declarantes, illa perpetuo confirmamus, & approbamus, ac prædictas Congregationes, & eorum Religiosos inviolate perpetuo observare debere percipimus, & mandamus.

§. 9. Irritum nihilominus, & inane decernentes, quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, & cujusvis alterius concessionis, etiam a nobis, & Apostolica Sede obtenta, quam ad præsentium formam specialiter reducimus, prætextu, contigerit attentari.

§. 10. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eorumdem Congregationum, & Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, illis, & cui-libet illarum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 11. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, eadem fides habeatur, quæ præsentibus ipsis haberetur.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 9. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXVI.

Breviarii Romani jussu Pii V. olim restituti, & editi, & deinde perperam in aliquibus immutati, iterata restitutio, cum permissione Breviariorum jam impressorum, & prohibitione novum aliter de cætero imprimendi.

Hanc Pii V. primam restitutionem inspice in ipsius Constit. LXXXVII. Quod a nobis Tom. IV. Par. III. fol. 22.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Orandi varietas in Ecclesia Dei vicanda est.

Cum in Ecclesia Catholica a Christo D. nostro sub uno capite, ejus in terris Vicario instituta, unio, & earum rerum, quæ ad Dei gloriam, & debitum Ecclesiasticarum personarum officium spectant, conformatio illa communi uni Deo, una, & eadem formula preces adhibendi, quæ Romano Breviario continetur, perpetuo retinenda est, ut Deus in Ecclesia per universum Orbem diffusus, uno, & eodem orandi, & plallenti

di ordine a Christianis fidelibus semper laudetur, & invocetur.

§. 1. Quamobrem ex decreto Sacri Concilii Tridentini sæc. rec. Pius Papa V. Prædecessor noster pie, ac sapienter admodum varietatem illam Breviariorum, quæ in singulis Ecclesiis fere diversa habebantur, nonnullis tantum exceptis sustulit, ac ipsum Breviarium restituit, & Romæ accuratissime imprimi, & promulgari curavit, quod ut integrum, inviolatumque ab omnibus haberetur, debita provisione adhibita, inter alia statuit, ne ullo umquam tempore, totum, vel ex parte mutaretur, aut illi aliquid adderetur, vel omnino detraheretur, sub penis in eadem Constitutione contentis.

§. 2. Cum vero progressu temporis, Typographorum negligentia, & incuria, & nimia aliorum etiam, ea quæ ad ipsos non pertinent, temere sibi assumendum licentia, & audacia, multi errores in illud irrepserint, ac tum in sacra Scriptura, & lectionibus Patrum, tum in vitis Sanctorum, Rubricis, aliisque locis, sine nostra, & Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum auctoritate, pro cujusque arbitrio pleraque addita, & immutata fuerint, ita ut nulla jam reperiantur Breviaria, quæ a prima editione ejusdem Pii in multis non discrepent, atque dissentiant, & aliqua recognitione non indigeant.

§. 3. Nos, qui pro pastorali nostra sollicitudine in eam curam præcipue incumbimus, ut ea quæ a Prædecessoribus nostris sancte, ac pie instituta sunt, perpetuo integra, & inviolata conserventur, quæ vero hominum culpa immutata sunt, atque corrupta, & quæ recognitionem exigunt, in pristinum statum restituantur, & reformentur, mandavimus nonnullis piis, & eruditis viris, quorum consultatione, & opera in hujusmodi rebus frequenter utimur, ut idem Breviarium nova adhibita diligentia accuratius inspicerent, atque examinarent, & ea, quæ depravata esse, & recognitione indigere animadvertent, pro sua doctrina, & pietate restituerent. Quod cum ab his exacte, ac profecto non mediocri cum emolumento præstitum fuerit, ita ut ex superiori illo incommodo per occasionem non parum utilitatis proveniret; Nos illud in nostra Typographia Vaticana quam emendatissime imprimi, ac divulgari iussimus.

§. 4. Ut autem illius usus in omnibus Christiani Orbis partibus perpetuis futuris temporibus conservetur, ipsum Breviarium in Alma Urbe nostra in eadem Typographia tantum, & non alibi imprimi posse decernimus, extra Urbem vero jussu exemplar in dicta Typographia nunc editum, & non aliter, hac lege imprimi posse permittimus, ut nimirum Typographis quibuscumque illud imprimere volentibus, id facere liceat, requisita tamen prius, & inscriptis obtenta dilectorum filiorum Inquisitorum hæreticæ pravitatis in iis locis, in quibus fuerint, ubi vero non fuerint, Ordinariorum locorum licentia.

§. 5. Alioquin si absque hujusmodi licentia

Pius ideo V. Breviarium Romanum restituit, & immutationem prohibuit.

Attamen immutatum in multis.

Hic propterea Pont. Breviarium iterum inspicit, & examinari, & restitui mandavit, & Romæ in Typographia Vaticana imprimi fecit.

Illud non alibi quam in d. Typographia de cætero imprimi posse jubet, nisi prævia Inquisitorum, & eorum non extantibus Ordinariis licentia.

Typographis aliter, vel alibi imprimen- tibus, & Bibliopolis vendentibus pen- nas imponit.

Licentiarum que sic conceduntur formam præscribit.

Usus vero Breviarii jam impressorum permittit.

Claufulas contrationum derogatorias apponit.

tia dictum Breviarium sub quacumque forma de cætero ipsi imprimere, aut Bibliopola vendere præsumperint, Typographi Bibliopola extra Statum nostrum Ecclesiasticum existentes excommunicationis lata sententia, a qua nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, in Alma vero Urbe, ac relicto Statu Ecclesiastico commorantes, quingentorum ducatorum auri de Camera, ac amissionis librorum, & typorum omnium Camera Apostolicæ applicandorum poenas absque alia declaratione irremissibiliter incurant eo ipso. Et nihilominus eorundem Breviariorum per eos de cætero, absque hujusmodi licentia imprimendorum, aut vendendorum usum, ubique locorum, & gentium sub eisdem poenis perpetuo interdiciamus, & prohibemus.

§. 6. Ipsi autem Inquisitores, seu Ordinarii locorum, antequam hujusmodi licentiam concedant, Breviaria ab ipsis Typographis imprimenda, & postquam impressa fuerint, cum hoc Breviario auctoritate nostra recognito, & nunc impresso, diligentissime conferant, nec in illis aliquid addi, vel detrahi permittant, neque in præmissis prætextu incuriæ Typographorum, aut non factæ per correctores, aut alios ab ipsis forsitan deputandos diligentia, se aliquo modo excusare, quodque in infra scriptas poenas incurrerint, vel allegare valeant, & in ipsa licentia originali de collatione facta, & quod omnino concordent, manu propria attestent, cujus licentiæ copia initio, vel in calce cujusque Breviarii semper imprimatur. Quod si secus fecerint, Inquisitores videlicet privationis suorum Officiorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, Antistes vero, & Ordinarii locorum suspensionis a divinis, ac interdicti ab ingressu Ecclesiæ, eorum vero Vicarii, privationis similitet Officiorum, & Beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac præterea excommunicationis, absque alia declaratione, ut præsertur, poenas incurrant eo ipso.

§. 7. Cæterum pauperum Clericorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, ac Typographorum, & Bibliopolarum quorumcumque indemnitas ex benignitate Apostolica rationem habentes, eisdem Breviaria hæcenus impressa penes se habentibus, ut ea retinere, & illis uti, eaque vendere respective possint, similiter permittimus, & indulgemus.

§. 8. Non obstantibus licentiis, indultis, & privilegiis quibuscumque Typographis, hæcenus per Nos, seu Rom. Pont. Prædecessores nostros, Breviariis prædictum Pii Prædecessoris imprimendi concessis, quæ per præfentes expresse revocamus, & revocata esse volumus, nec non Constitut., & ordinat. Apostolicis generalibus, vel specialibus in contrarium præmissorum, quomodocumque concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiam si dei illis, eorumque totis tenoribus, specialis,

specificæ, & expressæ mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 9. Volumus autem, ut præsentium nostrarum literarum exemplaribus, etiam in ipsis Breviariis nunc impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostense.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXVII.

Confirmatio Erektionis, & Dotationis Parochialium Ecclesiarum in Locis Diocesis Dertufen. pro Instructione Maurorum recenter ad fidem Catholicam Conversorum juxta Taxam a Delegatis ab Episcopo Dertufeni factam.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici muneris Nobis licet immeritis divina disponente Clementia, impositi ratio postulat, ut qui universalis Ecclesiæ regimini præsidemus, ipsi de cunctis Christianis fidelibus animarum salute, & de Catholica fide confirmanda, & propaganda assidue cogitemus, atque in his, quæ per Catholicos Reges ad hunc etiam finem directa fuisse dignoscuntur, Apostolicæ nostræ auctoritatis partes libenter interponamus.

§. 1. Alias siquidem pro parte cl. mem. Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici Nobis exposito, quod licet pro Instructione Moriscorum, seu a Mauris ad Christianam fidem jam dudum conversis descendentium Regni Valentia alias complures jam fuissent in eodem Regno Parochiales Ecclesiæ, & Vicariæ erectæ, & dotatæ, etiam vigore literarum sæc. rec. Gregorii Papa XIII. Prædecessoris Nostri die 17. Julii 1576., & 30. Augusti mensium 1577. Annorum Domini in forma Brevis expeditarum; Quia tamen pro meliori, & commodiori eorumdem Moriscorum, seu noviter conversorum, eorumque descendentium in Catholica fide, & doctrina educatione, & institutione expediebat, alias itidem de novo erigere Parochiales Ecclesias, & Vicarias in Valentin., & Dertufen., Segobricen., & Oriolen. Diocesi, ac jam erectas, & minus congrue dotatas, dotibus, seu redditibus, & proventibus augere, prout Ven. Fratres Archiepiscopus Valentin., ac Dertufen., Segobricen., & Oriolen. Episcopi, vel ad id per eos deputanda personæ donec magis opus, & expediens esse cognovissent; Idem Philippus Rex cupiebat per

Transumptis que credi jubet.

Dat. die 10. Maii 1602. An. XI.

Ex Regest. in Secret. brev.

Sollicitudo Pontificis fidei Christianæ propagandæ.

Gregor. XIII. nonnullas Parochias erigi curavit pro instructione Maurorum ad fidem Christianam conversorum.

Novas tamen erigi, erectasque magis congrue dotari petiit Philippus II.

Clemens mandavit nonnullis Regni Valentie Episcopis, ut Regis votis facerent satis concessit, que eis necessarias facultas daret.

per Nos in premissis opportune provideri. §. 2. Nos pium ejusdem Philippi Regis zelum plurimum in Domino commendantes, ac quorumcumque ejusdem Gregorii Prædecessoris, & aliarum desuper forsan expeditarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, ejusdem Philippi Regis ea in parte supplicationibus inclinati, eisdem Archiepiscopo Valentini, ac Dertufen., Segobricen., & Oriolen. Episcopis dedimus in mandatis, quatenus quilibet eorum in suis respective Diocæsis Morischi, seu a Mauris descendentes prædicti inhabitant, ubi Parochiales Ecclesie, aut Vicarie nondum erant erectæ, & alias erigere, dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oporteret, seu expedire visum foret, Erecciones, fundationes, divisiones, distinctiones, applicationes, taxas, & taxationes, dotationes, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac reddituum, & proventuum adauktiones hujusmodi, sive juxta eorumdem Gregorii Prædecessoris literarum formam, sive juxta aliarum per eisdem Archiepiscopum, & Episcopos simul, vel seorsim faciendam, & præscribendam, prout eis magis, & melius expedire videretur, designarent, & particulariter specificarent, illasque designatas, & specificatas, ac in scriptis diligenter redactas ad Nos, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam transmitterent, ut quod magis ad Dei laudem, & prædictorum Morischorum, seu noviter converforum institutionem, & utilitatem, & aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognovissemus, statuere, decernere, & ordinare valeremus; Dantes, & concedentes eisdem Archiepiscopo, & Episcopis, & cuilibet eorum in præmissis omnibus, & singulis auctoritate Nostra Apostolica plenam, liberam, amplam, & omnimodam auctoritatem, & potestatem, prout in Nostris in simili forma Brevis sub die 27. Februarii 1597. Pontificatus Nostris Anno Sexto expeditis plenius continetur.

Episcopus Dertufen. sexdecim Parochias erigit, fundat, & que.

§. 3. Cum autem, sicut nuper pro parte charissimi in Christo filii Nostris Philippi Hispaniarum Regis Catholici, ac bonæ memoriæ Gasparis Episcopi Dertufen. Nobis expositum fuit, idem Gaspar Episcopus mandatis Nostris hujusmodi obediens, & Pastoralis Officii sui debitum adimplere procurans, totis viribus incumbens, universa Oppida suæ Diocæsis Dertufen., quæ noviter conversi hujusmodi, & seu eorum descendentes incolunt, perlustraverit, & his omnibus, & singulis, quæ pro debita mandatorum nostrorum executione, & prædictorum noviter converforum in vera, & Catholica fide instructione expediri visa fuerunt, maturius consideratis, ac diligenti cura perpenis, considerans in ejus Dertufen. Diocæsi, in qua sexdecim noviter converforum hujusmodi Oppida, ut inferius designabitur, continentur, ut Neophiti prædicti simili, & communi omnium instructione fidei Catholicæ præceptis imbui, & fidei hujusmodi incrementa suscipere valeant, fieri oportebat; ea propter normam

Ven. Fratris Archiepiscopi Valentini, qui vigore dictarum literarum Gregorii XIII. diversas Parochiales Ecclesias, & Vicarias instituit, insequendo erecciones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac reddituum, & proventuum Parochialium Ecclesiarum, & Vicariarum hujusmodi in ejus Diocæsi in hanc, quæ sequitur formam, designavit, videlicet. Sanctissimo Domino Nostris Domino Clementi divina providentia Papæ VIII. Gaspar Episcopus Dertufen. post pedum osculum debitam obedientiam, & reverentiam. Recepti literas Vestre Sanctitatis, seu earum Transumptum in forma Brevis ad preces, & supplicationem Philippi Hispaniarum Regis Catholici, & Potentissimi expeditas, & infra insertas, quas præfatus Rex fidei zelo jure quasi hereditario a Patre in filium devoluto, studioque sancto eruendi omnino Moriscos, seu noviter ad fidem conversos ab erroribus, & insanis Mahometanis ad me transmisit, petens, ac mandans, ut ad executionem literarum procederem, omniaque in eis contenta adimplerem, quarum literarum tenor sequitur, & est talis -- In Nomine Sanctissimæ, & individue Trinitatis Patris, & filii, & Spiritus Sancti Amen: Noverint universi, & singuli præsentis publici Transumpti Instrumentum visuri, lecturi pariter, & legi audituri, quod Nos Ors Arcelus Sanctes Prothonotarius Apostolicus Sanctissimi Domini Nostris Papæ, ejusque Camerarius, nec non Curie Caesarum Camera Apostolica Generalis Auditor, Romanæque Curie Judex Ordinarius, sententiarum quoque, & censurarum tam in eadem Romana Curia, quam extra eam latorum, & quarumcumque literarum Apostolicarum universalis, & merus exequutor ab eodem Sanctissimo Domino Nostris Papa specialiter deputatus, habuimus, vidimus, legimus, & diligenter inspeximus literas Apostolicas Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostris Domini Clementis divina providentia Papæ VIII. in forma Brevis sub Annulo Piscatoris more Romanæ Curie debite expeditas super dotatione Parochialium Maurorum sanas, & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua earum parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione carentes, prout in eis prima facie apparebat, quarum quidem literarum tenor, & contenta erat talis, videlicet: Ven. Fratribus Archiepiscopo Valentini, ac Episcopis Dertufen., Segobricen., & Oriolen. Clemens Papa VIII. Ven. Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius Noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod licet pro instructione Morischorum, seu a Mauris ad Christianam fidem jam dudum conversis descendentium Regni Valentie, alias complures jam fuerint in eodem Regno Parochiales Ecclesie, & Vicarie erectæ, & dotatæ etiam vigore literarum sal. recor. Gregorii Papæ XIII. die 16. Julii 1576. & 30. Augusti mensium 1577. annorum Domini

Literæ Episcopi ad Pontificem hac super re.

Refert literas sibi a Pontifice datas.

Quibus insertæ erant literæ Clementis PP. ad Episcopos, de quibus supra.

mini in forma Brevis expeditarum: quia tamen pro meliori, & commodiori eorumdem Morischorum, seu noviter converforum, eorumque descendentium in Catholica fide, & doctrina educatione, & institutione, expedit alias itidem de novo erigere Parochiales Ecclesias, & Vicarias in vestris Diocæsis, ac præsertim Segobricen., Dertufen., & Oriolen., ac jam erectas, & minus congrue dotatas, dotibus, seu redditibus, & proventibus augere, prout fraternitates vestra, vel ad id per eas deputandæ personæ idoneæ magis opus, & expediens esse cognoverint; Idcirco idem Rex Nobis humiliter supplicari curavit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pium ejusdem Philippi Regis zelum plurimum in Domino commendantes, ac quorumcumque ejusdem Gregorii Prædecessoris, & aliarum desuper forsan expeditarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fraternitatibus vestris Apostolica auctoritate nostra, tenore præsentium, committimus, & mandamus, quatenus quilibet vestrum in suis respective Diocæsis, Terris, & Locis, in quibus Morischi, seu a Mauris descendentes prædicti inhabitant, ubi Parochiales Ecclesie, seu Vicarie nondum erectæ sunt, & alias erigere, dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oportebit, seu expedire visum fuerit, erecciones, fundationes, divisiones, distinctiones, applicationes, Taxas, & taxationes, Dotationes, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac reddituum, & proventuum adauktiones hujusmodi, sive juxta eorumdem Gregorii Prædecessoris literarum formam, sive juxta aliarum per vos simul, vel seorsim faciend., & præscribend., prout vobis magis, & melius expedire videbitur, designetis, & particulariter specificetis, illasque designatas, ac specificatas, & in scriptis diligenter redactas, ad Nos, & hanc Sanctam Apostolicam Sedem transmittatis, ut quod magis ad Dei laudem, & ipsorum Morischorum, seu noviter converforum Institutionem, & utilitatem, ac aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognoverimus, statuere, decernere, & ordinare valeamus: dantes, & concedentes fraternitatibus vestris, & cuilibet vestrum in præmissis omnibus, & singulis auctoritate Nostra Apostolica præfata, tenore præsentium, plenam, & omnimodam auctoritatem, facultatem, & potestatem. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 27. Febr. 1597. Pontificatus Nostris Anno sexto. Locus * Annuli Piscatoris M. Vestris Barbianus. Quibus quidem literis diligenter inspectis eas ad requisitionem Illustris viri Domini Lauri Dabuil potentissimi, & invictissimi Domini Philippi Hispaniarum Regis Catholici in Romana Curia Agentis exemplari, transumi, & in

hanc publicam Transumpti formam redigi mandavimus, decernens, ac volens, ut huic præsentis Transumpto publico cum suis Originalibus literis diligenter collationato, talis, tantaque fides adhibeatur, qualis, & quanta adhiberetur ipsis Originalibus, si forent exhibita, vel ostensa. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram ordinariam interposuimus, & Decretum. In quorum omnium, & singulorum fidem præsens Transumptum exinde fieri, & per Notarium infra scriptum subscribi, Sigillique nostri quo in talibus utimur, iussimus, & fecimus appensione muniri. Datum Romæ in ædibus nostræ solite habitationis sub anno a Nativitate Domini Nostris Jesu Christi 1597. Indictione X. die vero 2. Mensis Martii Pontificatus prælati Sanctissimi Domini Nostris Clementis Papæ VIII. Anno ejus Sexto. T. Lapius Locumtenens: I. Franciscus Ugolinus Curie Caesarum Camera Apostolicæ Notarius. Post quarum quidem literarum, seu illarum Transumpti plenam fidem facientis receptionem, volens mandatis Vestre Sanctitatis, tanquam filius obedientiæ obtemperare, eaque ad debitum effectum deducere, ac simul Philippo invictissimo Regi morem gerere, eximioque, ac sancto Suae Majestatis studio satisfacere, in Causa mihi commissa ex exacta diligentia adhibita incumbere, eamque urgere cepi: Eo autem commodius, & citius perficere negotium potui, quod Felicianus Figueroa Prætor Ecclesie Valentini, ac Officialis, & Vicarius Generalis hujus Diocæsis Dertufen., vir doctrina, ac in Rebus agendis experientia, justitia, zelo, & in Catholicam Religionem studio, probitate, nec non ceteris virtutibus, quibus eum largitor Altissimus larga manu decoravit, insignis, summa prudentia, & diligentia laudabiliter fuisset negotium istud exequutus: Hic namque accesserat antea sequens mandatum Regis Philippi ad omnia, quæ in hac Diocæsi sunt Morischorum Oppida, & Loca, & in quibus Parochiales Ecclesie erigi expedit, qualisque dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oporteat, investigaverat, ac perspexerat, erecciones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque causa factarum, & attributarum, ac reddituum, & proventuum adauktiones quomodolibet factas, & faciendas collegerat, & præscripserat, omniaque, & singula necessaria, & opportuna designaverat, & particulariter specificaverat. Receptis vero literis Vestre Sanctitatis, quæ egregie inchoaverat, solerter, ac legitime peregit, præcipiente Rege Philippo, qui, ut Morischi, destructis illorum erroribus, quibus æstuant, fidei Catholicæ veritatem agnoscant, & sequantur, serio invigilat, & omni studio, omni pietate, & diligentia, eos ab insanis Mahometicis divellere nititur: omnia autem, & singula a dicto Feliciano Figueroa facta, idem Rex Catholicus laudavit, & expedire judicavit. Idem, & ego sentio, eademque approbo, sicuti bonam partem retuli, & probavi in visitatione Iliminum

Obtemperando Pontificis mandatis.

Nonnullos ad huiusmodi erectionem, & dotationem faciendam deputat.

Et que illi gessere iudicio Sedis Apostolicæ imponit.

Apost. per Nuncium circa hæc, & alia instructum, adiecta earum rerum notatione, quæ mihi observatione dignæ visæ sunt. Itaque quidquid per dictum Fœlicianum Frigueroa collectum, & elaboratum est, ad S. Sedem Apost. transmittitur, ut Sanctitas Vestra, quod magis ad Dei laudem, & ipsorum Morischorum, seu noviter converforum institutionem, & utilitatem, ac aliarum Ecclesiarum indemnitate spectare cognoverit, statuere, decernere, & ordinare valeat, ad quæ omnia peragenda supplex precor, ut optima Vestra Sanctitatis voluntas in summa potestate non desit, cui nihil potest esse præclarior, & optabilior, quam, ut Ager Dominicus a sentibus adeo pungentibus purgetur, & ulceribus tam putridis, & rancidis remedium necessarium applicetur, ut expulsa Morischorum perfidia, profligataque mentium caligine, splendore Evangelicæ doctrinæ cœcitas ab eorum animis propulsetur, nec commovere se possit deinceps error, quin quam primum emergerit, comprimatur. Tenor vero eorum, quæ præmissa sunt, sequitur, & est talis.

Relatio locorum, in quibus Mauri degunt, & erectæ, vel dotatæ sunt Parochiæ.

Forma Erectionis, Dismembrationis, & Dotationis de centum libris monete Valentini. Parochialium Ecclesiarum in Oppidis Maurorum nuper ad fidem Catholicam converforum Diocesis Dertusen. auctoritate ordinaria ad voluntatem, zelum, & directionem Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici facta.

Almanara Lallofa, & Chinchés.

Oppidum Lallofa centum continet Dominos Christianorum nuper ad fidem Catholicam converforum ad Mare situm, & incurfibus infidelium Maurorum expositum: in eo Parochialis Ecclesia est sub Invocatione Salvatoris totius Mundi per Commissarios Apostolicos ad supplicationem Sac. Cæsareæ Catholicæ Majestatis Caroli V. Imperatoris Hispaniarum Regis de Anno 1534. a Sancta Sede Apostolica tunc missos dismembrata a Parochiali Ecclesia de Almanara, in Parochialem erecta cum ei annexo Oppido Chinchés, & pro Rectoris dote triginta libras ex primitiis utriusque Oppidi Commissarii præfati assignarunt. Postmodum vero de anno 1569. Episcopus tunc Dertusen. horum forsitan incivis eadem Oppida a præfata Parochiali de Almanara disjunctis, Rectoremque in Oppido Chinchés residentem constituit cum salario quadraginta unius librarum a Rectore de Almanara persolvendo ratione Primitiarum, quas ex eisdem Oppidis recipit cum obligatione duas Missas diebus Dominicis, & festivis celebrandi, alteram in Oppido Lallofa, alteram in Oppido Chinchés, quod a Christianis veteranis incolitur. Et quoniam Oppidum Lallofa habitatoribus abundat in fide Catholica peculiariter instituendis, distatque ab Oppido Chinchés tertia parte leuca, oportetque, in eo Parochialis Ecclesia cum suo proprio Rectore remaneat, sejuncta ab Ecclesia de Chinchés, dotataque de centum

libris pro sustentatione Rectoris quot annis existat, hoc videlicet modo; quod Rector de Almanara solvat quadraginta libras monete Valentini, quolibet anno Rectori de Lallofa ratione Primitiarum, quas in eo Oppido colligit, quæ tantundem fuerunt æstimatæ, in quibus Gabriel Agras Presbyter Valentini, dictæ Parochialis quondam Rector, cui reservata est annua pensio auctoritate Apostolica centum sexaginta librarum, pro rata contribuere teneatur, habeatque propterea Rector jus retinendi tres Præposituras Sedis Dertusen., quas videlicet obtinet Hospitalarius, Sacrista, & Archidiaconus de Borriol dignitates in Ecclesia Dertusen., solvant decem, & octo libras sex pro quolibet Præpositura ratione tertiæ partis fructuum decimatum, quos inde recipiunt, qui valoris sunt quinquaginta librarum. Mens vero Episcopalis solvat triginta duas libras ad complementum centum librarum ratione fructuum decimatum, & ratione Decreti per Episcopos Comprovinciales de anno 1573. facti, quo ipsi, & Episcopus Dertusen. ad contribuendum de eorum Mensis quidquid pro dotatione Parochialium nuper ad fidem converforum necessarium foret, se adstrinxerunt, & promiserunt, & quocumque modo Parochialis Ecclesia de Almanara vacare contigerit, eo ipso Primitiæ Oppidi de Lallofa ab ea separate, & dismembrata, ac Ecclesiæ Parochiali, & Rectori de Lallofa applicatæ in perpetuum maneat, & eo casu Rector de Almanara sit liber a solutione dictarum quinquaginta librarum, & Pensionarius præfatus teneatur adhuc contribuere pro rata supradicta. Oppidum præterea Chinchés disjunctum sit a Parochiali de Lallofa, & Presbytero, seu Rectori ejus Ecclesiæ ministranti, & residenti, Rector de Almanara solvere teneatur quolibet anno illas quadraginta duas libras, quas antea solvebat pro servitio amborum Oppidorum ratione Primitiarum, quas ex Oppido Chinchés recipit, quæ valoris sunt septuaginta librarum. Et quoniam Ecclesia Oppidi Lallofa extra Oppidum in loco remoto, & difficili mulierum, & Puerorum accessu sita est, & angusta nimis, ædificetur aliud Templum capax, & opportunum juxta formam, & situm designatum, & in eo Turris pro tuitione personæ Rectoris ab infidelibus hostibus marinis, quem etiam jurati, & Universitas tueri, & salvare teneantur, & de eo rationem reddere. Terræ vero, & redditus olim Mesquita Ecclesiæ applicati maneat, & per Rectorem, & Juratos administrantur.

Vallis de Uxo Benigafull, Alcludia, Ceneja.

Vallis, quam dicunt de Uxo, cujus Dominus temporalis est Dux de Cardona, qui etiam Dux erat Segobricensis, novem continet Oppida, videlicet Alcludia, Benigafull, Ceneja, Bonicahat, Zaneta, Benigarlo (quæ ita sunt vicina, ut penes se se contingant), & Castro Alfandiguilla, & Benigabdon, quæ ab his sunt leuca una remota

tiota, omnia quingentis, & novem domibus constant; erat Parochialis antiqua sub uno dumtaxat Rectore viginti sex libris ex Primitiis dotata, quas Universitates dictorum locorum solvere consueverunt ratione Primitiarum, & Decimarum, quas hodie penes se retinent, ex quadam Concordia cum Domino temporali dictæ Vallis, ad quem ex privilegio Apostolico pertinebant, antiquitus facta. Dominus enim temporalis dictas Primitias, & Decimas eis tradidit, & concessit commutatione quorundam censualem, in quibus dictæ Universitates pro eodem Domino se obligaverant, & quæ hodie persolvunt cum obligatione solvendi septuaginta quinque libras Archidiacono Majori Cathedralis Ecclesiæ Dertusen. pro compositione propter jura, quæ ad certam partem Decimarum ipsi Archidiacono pertinere prætendebatur. Ab hac Parochiali Commissarii Apostolici jam dicti de Anno 1534. Oppida Castro, Alfandiguilla, & Benigabdon disjuncterunt, & in eis Ecclesiam Parochialem noviter creaverunt, & dotarunt, prout infra dicitur. In cæteris vero sex Oppidis Parochialem antiquam reliquerunt cum uno Rectore, qui duas Missas celebrare teneretur, alteram in Ecclesia Oppidi la Alcludia, alteram in Ecclesia Oppidi Benicahat diebus Dominicis, & festivis, & pro dote ultra illas viginti sex libras, quas Universitates præfate pendebant, alias decem libras ei applicarunt ex illis septuaginta quinque libris, quas præfatus Archidiaconus Dertusen. ratione jam dictæ compositionis recipit. Terras vero, & redditus omnium olim Mesquitarum dictæ Vallis, Duci Segobricen. Domino temporali applicarunt, & consignarunt, cum obligatione rescindi Ecclesias, & ornamenta, cæteraque necessaria providendi. Quæ dotatio, & applicatio nunc etiam constat, præterquam, quia Dominus temporalis nec Ecclesias rescidit, nec ornamenta providit, sed ad ejus preces Universitates præfate alias quadraginta quatuor libras pro sustentatione Rectoris auxerunt, qui fame peribat, quarum undecim solvebant Universitates de Castro Alfandiguilla, & Benigabdon. Et quoniam prædicta sex Oppida quamvis contigua, numerosa sunt Plebis, itaut ab uno Rectore minime in fide Catholica instrui possint, oportet, quod tria Oppida Benicahat, Zaneta, & Benigarlo separantur ab Ecclesia Parochiali Vallis de Uxo, & in Oppido Benicahat erigatur Ecclesia Parochialis, & dotetur de centum libris, prout infra dicitur; & quod Ecclesia Parochialis antiqua maneat in Oppido Benigafull, quod septuaginta sex domibus constat; habeatque pro annexis Oppidum Alcludia octuaginta trium Domorum, & Oppidum Ceneja triginta Domorum; omnes centum octuaginta Domus; Et quod habitatores prædictorum trium Oppidorum conveniant pro Divinis Officiis audiendis ad Ecclesiam de Benigafull, quæ ibi ædificanda est: Et pro Dote, & sustentatione Rectoris assignantur, & applicantur centum libras in hunc modum.

Bull. Rom. Tom. V. Par. II.

dum; applicantur viginti sex illæ libras antiquæ dotationis, quas Universitates prædictæ antea solvebant, & triginta tres libras applicantur ex illis quadraginta quatuor libris, quas Universitates dictæ Vallis in augmentum salarii dicti Rectoris auxerunt; Applicantur præterea quadraginta una libras, quas Universitates Oppidorum Benigafull, Alcludia, Ceneja, Benicahat, Zaneta, & Benigarlo promiserunt, & se obligarunt in perpetuum quot annis solvere præfato Rectori de Benigafull ad complementum centum librarum, itaut sub eadem obligatione reliquæ quinquaginta novem libras, quas antea solvebant præfato Rectori, veniant ab ipsis solvendæ ratione Primitiarum, & Decimarum, quas penes se retinent, quæ valoris sunt, facta recta computatione, quingentarum librarum, quas centum libras simul, & in solidum se obligarunt solvere, acto recepto per infra scriptum Notarium die 7. Junii 1596. Templum vero ædificetur in Oppido Benigafull commodum, & capax juxta formam, & situm jam assignatum; Domus etiam Rectoris habitationi congruens in loco designato. Agri, & redditus olim Mesquitarum a Duce de Cardona, seu Segobricen. exigantur, & recipiantur, Ecclesiæque restituantur per Rectorem, & Juratos non obstante applicatione per Commissarios prædictos facta.

Benicahat, Zaneta, Benigaslo.

Oppida Benicahat, Zaneta, & Benigaslo annexa sunt Ecclesiæ Parochiali antiquæ Vallis de Uxo, & per Rectorem dictæ Vallis ministrantur, qui diebus Dominicis, & festivis alteram Missam in Ecclesia de Benicahat celebrat. Sed quoniam in Oppido Benicahat sunt centum decem, & septem Domus, & in Oppido Zaneta octuaginta tres, & in Oppido Benigaslo triginta una, omnes ducentæ triginta una Domus; estque numerosa plebis multitudo, nec a Rectore Vallis præfato, prout par est, in fide Catholica instrui potest, oportet, quod hæc tria Oppida a Parochiali Vallis de Uxo disjunctantur, & separentur, ex junctaque, & separata maneat, & in Oppido Benicahat erigatur, & de novo erecta maneat Parochialis Ecclesia sub Invocatione Assumptionis V. Mariæ cum Sacratio, Sacristia, Fonte Baptismali, Campanili, omnique alio pleno jure, & privilegio Ecclesiæ Parochialis, & cum suo proprio Rectore, qui teneatur facere residentiam personalem, cui sint annexa Oppida Zaneta, & Benigaslo, & eorum habitatores teneantur ad eam pro Divinis Officiis audiendis, & Sacramentis recipiendis convenire, quam etiam futurus Parochus, & Rector per concursum juxta Sacri Concilii Tridentini Decretum obtineat, teneaturque præfatos habitatores omnes in fide Catholica erudire, & pro dote, & congrua sustentatione illi consignentur quot annis centum libras monete Valentini, hoc videlicet modo, quod Archidiaconus Major Dertusenensis Ecclesiæ ultra illas decem li-

H h h 2

bras,

bras, quas solvebat Rectori totius Vallis, solvat alias viginti libras, omnes triginta libras, Rectori, & Parochiali de Benicabat ratione illarum septuaginta quinque librarum, quas pro compositione partis decimarum sibi competentes in dicta Valle recepit. Mensa vero Episcopalis Dertufen. solvat septuaginta libras ratione illius Decreti Episcoporum Comprovincialium de An. 1573. superius relati, & Juspatronatus dictæ Rectoriæ pertineat ad Episcopum Dertufen. & ad Archidiaconum Majorem alternis vicibus, & prima presentatio spectet ad Episcopum. Et quoniam Ecclesia sub Invocatione Assumptionis Virginis Mariæ in Oppido Benicabat congruenter ædificata est, & reparata, Domusque illi contigua est, expensis Universitatis mercetur, & habitationi Rectoris consignetur. Redditi, & Agri qui quondam fuerunt Mesquita, exigantur, & recuperentur de manu Ducis Segobriensis, seu de Cardona, & Ecclesiæ restituantur, & applicentur, administranturque per Juratos, & Rectorem de Benicabat.

Castro, Alfandiguilla, Benicabdon.

Oppidum Castro, Vallis de Uxo, simul cum annexo Benicabdon quadraginta quinque continet Domus Christianorum nuper ad fidem converforum: In eo Parochialis est Ecclesia sub invocatione Sancti Augustini per Commissarios Apostolicos de anno 1535. a Parochiali Vallis de Uxo dismembrata, traditumque fuit illi pro annexo. Oppidum de Alfandiguilla triginta quatuor domorum, omnes septuaginta novem domos: dotata fuit de triginta libris, quarum quindecim solveret Archidiaconus major Dertufen., & quindecim Dux Segobriensis. pro quibus ei juspatronatus in solidum concedebatur simul cum redditibus olim Mesquita, cum obligatione reficiendi Ecclesias, & quod Rector de Castro duas Missas celebraret Dominicis diebus, & festivis, alteram in Oppido de Castro, alteram in Oppido de Alfandiguilla; sed hæc dotatio nullum effectum sortita est: quoniam habitatores dictorum locorum diebus Dominicis, & festivis per turnum decem, & octo homines ad Ecclesiam Oppidi la Alcludia, quæ per Leucam unam, & amplius distat, ad Missam audiendam, & Sacramenta recipienda descendunt, solvuntque pro salario Rectori totius Vallis undecim libras, septem videlicet Castro, & Benicabdon, & quatuor Alfandiguilla. Qua propter oportet, quod dicta Parochialis Ecclesia in Oppido Castro erecta maneat cum eisdem annexis Benicabdon, & Alfandiguilla, & suo proprio Rectore, qui duas celebret Missas diebus Dominicis, & festivis, alteram in Ecclesia de Castro, ad quam habitatores de Benicabdon accedant, alteram in Ecclesia Alfandiguilla, quæ ædificanda est sub invocatione Sancti Bartholomæi Apostoli, teneanturque habitatores dictorum trium Oppidorum in fide Catholica instruere, & erudire: & quod dotata sit, & maneat de

centum libris, hoc videlicet modo, quod habitatores de Castro, & Benicabdon solvant sex libras ad complementum tresdecim librarum ultra illas septem, quas solvebant, & habitatores de Alfandiguilla solvant quatuor libras ad complementum octo librarum, ultra illas quatuor, quas antea solvebant, omnes sunt viginti una libra ratione primitiarum, & decimarum, quas penes se retinent, ut supra dictum est, quæ valoris sunt quinqueaginta librarum in solidum facta legitima liquidatione: Mensa vero Episcopalis Dertufen. solvat septuaginta novem libras ratione Decreti Episcoporum Comprovincialium de anno 1573. superius relati, & quod Juspatronatus in solidum pertineat ad Episcopum Dertufen. Ecclesia Oppidi de Castro ampliatur, & domus pro habitatione Rectoris Ecclesiæ contigua simul cum Sacristia ædificetur juxta formam, & situm designatum. Et in Oppido Alfandiguilla Ecclesia de novo ædificetur sub invocatione Sancti Bartholomæi Apostoli juxta formam, & situm designatum: & vetus Ecclesia, quæ Maurorum Mesquita erat, minaturque ruinam, penitus diruatur: redditus vero olim Mesquita dictorum Oppidorum, recuperentur de manu Ducis Segobriensis, seu de Cardona, Ecclesiisque restituantur, & applicentur, & per Rectorem, & Juratos administrantur.

Nulles, Villa Vella.

Oppidum Villa Vella quinqueaginta continet Domus Christianorum nuper ad fidem converforum: In eo Parochialis Ecclesia existit sub invocatione Sancti Bartholomæi per Commissarios Apostolicos de anno 1535. a Parochiali Ecclesia Ville de Nulles dismembrata, & dotata de triginta libris ex decimis dicti Oppidi, quas Episcopus, & tres Præpositi Ecclesiæ Dertufen. æqua portione recipiunt, & quod Juspatronatus ad Episcopum, & Præpositos alternis vicibus pertineret. Postea vero, vacante Rectoria Oppidi Mascarell, de qua infra dicetur, fuit impetrata in Romana Curia jure devolutionis simul cum Ecclesia de Villa Vella tamquam ei annexa, forsitan subreptitæ, & obreptitæ per quemdam Franciscum Roca Presbyterum, qui pro servitio, & dote dictarum Ecclesiarum nunc recipit septuaginta quinque libras, videlicet quadraginta a Rectore Parochialis de Nulles ratione primitiarum, qui habet in redditibus præfatæ Parochialis sex centas libras, & quindecim libras ab Episcopo Dertufen., & viginti libras a tribus Præpositis præfatis cum obligatione celebrandi duas Missas diebus Dominicis, & festivis, alteram in Ecclesia de Mascarell, alteram in Ecclesia de Villa Vella. Oportet, quod non obstante dicta impetratione, & collatione Ecclesiæ de Villa Vella maneat dismembrata, & libera ab omni annexione, & erecta in Parochialem cum suo peculiari, & proprio Rectore, & dotata de centum libris, in hunc videlicet modum: quod Rector

ctor Parochialis Ecclesiæ de Nulles solvat quot annis Rectori de Villa Vella viginti libras ex eo, quod antea solvebat quadraginta pro servitio dictarum duarum Parochialium, a qua solutione sit posthac liber, & immunis, & ratione primitiarum, quas ex eodem Oppido colligit: tres Præposituræ præfatæ solvant viginti libras ratione partis decimarum, quam in eo Oppido recipiunt, quæ valoris est quinqueaginta librarum. Mensa vero Episcopalis Dertufen. solvat sexaginta libras ratione decimarum, & decreti Episcoporum de anno 1573. superius relati, cum tertia pars decimarum, quam Dominus temporalis de Nulles, & Villa Vella recepit, sit immunis a contributione. Ecclesia, & Domus Rectoris reficiantur, & Sacristia ædificetur juxta traditam formam: Terræ vero, quæ fuerunt olim Mesquita, si quæ extant, Ecclesiæ applicate maneat, & per Rectorem, & Juratos administrantur.

Nulles, Mascarell.

Oppidum Mascarell ad Mare situm quadraginta quinque continet Domus veterum Christianorum, intra muros sitas, & triginta nuper ad fidem converforum extramuros, in eo Parochialis Ecclesia existit sub invocatione fuit dismembrata per Commissarios Apostolicos de anno 1535. a Parochiali Ecclesia de Nulles, & in Parochialem erecta cum dote triginta librarum ex primitiis ejusdem Oppidi, quas Rector de Nulles colligit, cui etiam Juspatronatus in solidum concesserunt; sed aliter servitium hujus Rectoriæ, & Ecclesiæ de Villa Vella simul Rectori de Mascarell a Rectore de Nulles ab Episcopo, & Præpositis Sedis Dertufen. compensabatur, prout in dotatione Parochialis de Villa Vella dictum est. Oportet igitur, quod dos hujus Parochialis de Mascarell, ejusque Rectoris ad centum usque libras augeatur, hoc videlicet modo, quod Rector Ecclesiæ Parochialis de Nulles solvat quotannis Rectori de Mascarell sexaginta tres libras monetæ Valentini. ratione primitiarum, quas ex eodem Oppido colligit, quæ valoris sunt octuaginta librarum facta legitima liquidatione. Tres Præposituræ præfatæ Sedis Dertufen. earumque Præpositi solvant novem libras, & decem solidos, pro unaquaque tres libras, tres solidos, & quatuor denarios ratione partis decimarum, quam percipiunt, quæ valoris est quadraginta librarum novem solidorum, & sex denariorum: Mensa Episcopalis Dertufen. solvat novem libras, & decem solidos eadem ratione; Applicentur præterea Rectori decem, & octo libras, quas in redditibus habet pro Anniversariis, & duplis, quæ in eadem Ecclesia quolibet anno celebrantur, & sunt instituta, quæ omnes summam centum librarum conficiunt præter emolumenta, quæ proveniunt ex oblationibus, & pede Altaris, quæ viginti libris æstimantur. Agri, qui fuerunt olim Mesquita, & quindecim libris locantur,

Ecclesiæ applicati maneat, & administrantur per Rectorem, & Juratos dicti Oppidi.

Castellon. Vicus Castellonis de la Plana.

In Villa Castellon, quæ insignis est, intra mania extant adhuc viginti tres Domus Christianorum noviter ad fidem Catholicam converforum in quodam Vico, qui dicitur *la Carret nou*, quem etiam veteres Christiani incolunt promiscue. Est in eodem vico Ecclesia sub invocatione Sancti Nicolai, quæ olim fuerat Maurorum Mesquita, ut ex ejus extructura apparet, annexa est Ecclesiæ Parochiali dictæ Ville de Castellon, fuitque per Commissarios Apostolicos anno 1535. provisum, quod noviter conversi dicti vici per unum Presbyterum ab eis tunc designatum ad quindecim annos in fide Catholica instruerentur, qui Dominicis diebus, & festivis in Ecclesia præfata Sancti Nicolai eis Missam celebraret, & ministraret, & pro salario illi assignarentur decem libras a Vicario perpetuo Parochialis Ecclesiæ de Castellon solvendas, & quatuor tritici Caficia ex illis octo, quæ habitatores dicti vici cum essent Mauri Alfaquino præbebant, & reliqua quatuor Caficia tritici Ecclesiæ Sancti Nicolai pro ejus fabrica, & ornamentis remaneret applicata. Nunc vero per quemdam Religiosum a Vicario perpetuo præfato transmissum, & Mercenarium instruitur, & administrantur, qui diebus Dominicis, & festivis in eadem Ecclesia Sancti Nicolai Missam celebret. Cæterum cum Vicarius perpetuus Parochialis de Castellon, quæ mille domibus constat, penes quem animarum cura residet, centum duodecim libras tantum cum oblationibus Ecclesiæ pro salario recipiat a Monachis Monasterii Vallis Christi Diocesis Segobriensis. Carthusianis, quibus annexa sunt, auctoritate Apostolica, primitiæ dictæ Ville valoris librarum mille parum plus, vel minus, & cum obligatione sustentandi duos alios Vicarios, qui curam animarum etiam sustineant in dicta Parochiali, quo fit, ut misere vivant, nec inveniantur idonei; videtur oportere, quod Vicarius perpetuus præfatus, aut unus ex duobus Vicariis coadjutoribus per se ipsum dictorum nuper converforum vici præfati curam gerat particularem, & in dicta Ecclesia Sancti Nicolai, aut alia ampliori noviter ædificanda quotidie Missam celebret, & residentiam faciat, Sacramenta ministrando, & Doctrinam Christianam eisdem Neophitis docendo, & pro salario, & congrua sustentatione ei assignantur, & applicentur quinqueaginta libras monetæ Valentini, quasolvere teneantur Monachi præfati Monasterii Vallis Christi ratione tam pinguium primitiarum, quas recipiunt, non obstante antiqua illarum annexione, & applicatione, auctoritate Apostolica, & quod diebus festorum principalium præfati noviter conversi teneantur, & compellantur ad Parochialem Ecclesiam de Castellon pro divinis officiis, & concionibus audiendis convenire, quo Religionis nostræ coere-

monis,